

Elmondja a mumia-burok felirata, hogy a gyászoló felek a papnő utasítására bűnvallásukat, majd utána a bűn elhagyására, megtisztulásra tett fogadalmukat elvégezve, várták az égi jelet, a villámlást, hogy a magasságos isten békességet ad a halott lelkének, amikor aztán elég a bánatból és öröme fordíthatják együttlétüket. A villámlás azonban késett, tehát **“a várakozást valamely dolognak buta értelmezése alapján, táncot követelve megszakítják”** (“cisum pute tul θansur haθrθi repenθic”), a papnő intésére azonban, hogy: **“a magasságos cselekedete kegyelmes, illő tehát, hogy mindenki hosszan lecsökkentse kevélységét; ha valamilyen dolgot ostobán magának tulajdonítva táncot kíván, szakítsa azt félbe az imádkozás érdekében bűnvallással a megtisztulásért”**, újra folytatták a bűnvalló imádkozást.

Nyilvánvaló, hogy ennél a temetési szertartásnál, a villámlásos, égzőrgéses, tehát esős idő alkalmával szunyogok elfüstölésére szükség nem lehetett, viszont ha csak a villámokon keresztül várták égi jeleket, tiszta, száraz időt temetésre nem is választhattak. Ez pedig elképzelhetetlen.

Elmulaszthatatlanul fontos tehát e kérdéssel kapcsolatban megemlíteni, hogy a temetés idejét a halál eset után megelőzte a halottaknak a temetésre való előkészítése, ami bizony sokszor hosszú ideig tarthatott, mert a holt testeket előbb napon kiszáritották, majd bebalzsamozták és így helyezték aztán a megsemmisülés ellen kikészített testet a sirba, ami már nemcsak az élettelen testnek, hanem a testtől megvált éltető léleknek viszsztatérése után a feltámadott ember hiánytalanul berendezett otthonául készült.

Tudnunk kell idevonatkozólag azt is, hogy a holttest kiszáritásának szükségességét feltétlenül ismerték és gyakorolták a görögök is, mert Homeros (Iliás VII. 85) a temetés megjelölésére a **“ταρχυειν”** szót használja, aminek igazi jelentése (**ταρχευο, ταρχεια**) a **száritás** volt. A zágrábi mumia-burok felirata pedig egyenesen megmondja, hogy **“ρευχινα caveθ zuslevac macra surθi”** azaz, a **homokzátony kőmentes ragyogó lejtőjén száradt az öngyilkos hajós holtteste...**

És nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a holttesteknek mielőbbi sirba tétele az etruszk kulturával rokon görög népnél is a hozzátartozók legfontosabb teendői közé tartozott, amint azt Homeros (Iliás XXIII. 71) írja, Pátróklos árnya megjelent Achillesnek és azért könyörgött neki, hogy mielőbb temettesse el, mert addig nem juthat be az alvilágba, hanem a kapun kívül ténfereg.

A zágrábi mumia-burok részletesen leírja a temetési szertartás lefolyását, aminek jellemzőjeül megfelelően csak azt mondhatjuk, hogy ez egy újságírói riportnak a hiánytalan szövege. Ezt a megállapítást igazolja

az a tény, hogy még ma is él Magyarországon sok vidékén a szokás, — sőt némelyek áthozták Amerikába is — hogy a halottak életadatait és temetése lefolyását nemcsak újságokban igyekeznek közzétenni (ahol erre lehetőség van), hanem azt részletesen leírva, üvegbe zárva a koporsóba helyezik, s a halottal eltemetik.

E szertartás leírása azonban, ha riportszerű is, sokat mond, mert, mint említettük részletesen leír mindent. Leírja, hogy az áhitatot zavaró tünetekre a papnő beszédet mond: **“A Magasságos a kevélyektől elfordul, azért veszekesznek”**..., ami után megváltozik a hangulat és **“az imádság a kegyelmes Istent unszolja, hogy az önzést, a haragot, a kapzsiságot üzze el”**. Leírja a riportert ezután a megállapítását: **“Nagyon édes az imádkozás, a bevallott bűnöktől való elszakadás.”**

Ezek szerint az Isten kegyelmes, vigasztaló, szeretetet követelő, büntetést ostromozó, de a bűnbánónak megbocsátó jóságos Isten.

*

A burok részek IX. számú darabján az imádkozás kezdetét jelentő szavak értelmezéséből világossá válik előttünk, miképpen hitték az Isten és az ember közötti érintkezési kapcsolatokat.

A **“sacnicstres cilos”** rövid betűsor jelentése megmondja ezt:

<i>sac</i>	szikra, tűz, láng
<i>ni</i>	hiánytalan azonos a magyar “nyilas” szó tövének (Martha i.m.: “ni-a”: étre ouvert)
<i>cstres</i>	Martha szófejtése szerint i.m. 370 lapon: commencé , de értelmi és hangtani azonos a magyar: “kezd” igének, (a cst = kzd- nek olvasva magánhangzókihagyásos leírása a “kezd” szavunknak) melyhez “r” kötőhang után az “es” rag kapcsolódik, amely, mint a magyarban, az igéből főnevet képez.
<i>cilos</i>	értelmi és hangtani azonos (magánhangzó kihagyással a magyar “kiáltás” szónak; Martha: chant, énoncé (ének, vallomás) jelentéssel fordítja).

E szerint az Isten és az ember a bennük levő tűz útján beszélnek egymással. Az emberből kicsiségéhez mérten csak **szikra** fakad, de az Isten eget hasogató villámokon át jelenti ki mondanivalóját, a **“sac ni cstres”** kifejezés azt jelenti, hogy **“ima kezdődik bűnvallomással”**, azaz kipattant az emberből az Istenhez szálló szikra.

Ha a XII. számú mumia-burok szalag szövegébe tekintünk bele, meglepő az istenhit, amivel ebben a szövegben találkozunk. A papnő **“nagy hangon hirdeti, hogy isten szereti a silány gazdagot is és kegyelmesen betakargatja a szükölködőt”**. Ezért aztán a fősvény gazdagot **“unszolva vezeti a hiány pótlásáért megtérésre, hogy megkapja magát a gyenge”**, aki szükölködik.

Mindjárt a burok olvasható részeinek elején szemünkbetűnik a papnőről tett megjegyzése a riporternek, hogy az **“harsány hangon imádkozik Neptunus nevében az oltalomért”**. Megértjük azonban ezt, ha tudjuk, hogy az öngyilkos hajós volt és mint ilyennek, Neptunus volt a **“védőistene”**, s öngyilkosságában is — mert a vízbe ölte magát — kétségtelenül reá bízta magát. A lelkek felett való bíráskodás azonban kizárólag a magaságban lakozó **Tinia** elé tartozott, tehát Neptunus csak **“kezese”** (flerxva: felelősséget vállaló) lehetett a megholtak, amiért aztán az imádkozásban kihangsúlyozásra került, hogy **“Neptunusért legyen kegyelmes”** hozzá az isten.

Ebből a képből világos előttünk, hogy az etruszkok vallásában benne volt az isteni közbenjárókba vetett hit is. Hogy aztán hány volt a közbenjáró? ... azt nehéz lenne felsorolni, mert hittek a természet különböző alakulatainak és az emberi foglalkozások őrző és irányító isteneiben, de ezeknek neveit csak találgatja a mai tudomány, mert a reájuk vonatkozó adatok nagy részét eltemette a mult, a megmaradt írásos- emlékekről pedig a szöveg meg nem értése miatt csak elképzelés alapján próbálnak **“neveket leolvasva”**, valamelyik ilyen **kis istenre** rámutatni.

A Neptunus névről félreérthetetlenül tudhatjuk a zágrábi mumia-burok idézett helyeiből, hogy az a magyar **nedvesség** és az **unszol** szavak gyökereinek összekapcsolásával (**neθ = nedv, víz** és az **un = unszol, kér, imádkozik**) értelmileg és hangtanilag egyezik, s ez az isten vigyázott a vizekre és mint ilyen kérte a mindenség urát: Tiniának segítségét. De a többi, az etruszk írásos- emlékekre hivatkozás során is általában kérdőjel alá esik. Néha ugyan világosan olvasható valamelyik isteni alaknak a neve, ami majdnem mindig **“közbenjáró”** értelmet ad (Pl. **Alpan**: “suppliant”, **θesan**: “appel”, “invocation”), de legtöbb esetben az emléktárgy rendeltetését magyarázó szavakból próbálják kiolvasni az isten nevét, ami aztán csak véletlenül mondhat megfelelőt, mert nem értik az etruszk szöveg jelentését. Ilyen eset például a továbbiak során bemutatott egyik **LASA** kép is, amelyiken az istennő munkáját, a látottakról való **jelentéstételt, bemandást hirdető** szavat az istennő nevének minősítik és hiába azonos ez a kép a többi **LASA**-t jellemző vonásokkal, **“Munθucha, or Montulga”** néven ismertetik a **“szakkönyvek”** is.

Nem írásos- emlékek, hanem a ma is élő népmesék, tehát **szájhagyomány** alapján nevezhetünk meg egy etruszk istent, akit **Mantus** néven emleget a tudományos irodalom, hogy a neve kétségtelenül helyes és csakugyan az etruszkok földmívelés-istene volt.

Ha a **Mantus** nevet szótagokra bontjuk, az első: **“man”** értelmi és hangtani azonos a magyar **“mankó”** = **segít, támogat** jelentésű szónak, a **“tus”** pedig a **tuszkol, ösztönöz, tanít** értelmű szavunkkal azonos hiánytalanul. Eszerint aztán **Mántus** isten segíti, tanítja a földművelőket. Ennek a szófejtésnek százszázalékos valószínűségét bizonyítja az a monda, vagy néphagyomány, ami a Csallóközi Kulcsod községben még századunk elején élt a nép ajkán, hogy **Mantus**, akinek nevét a falu határának egyik dülője viseli, tanította az embereket a földmívelésre, amiben segítségére volt neki fia: **“Mankó”** ... E névről nevezett dülő szorosan összefügg a mántusival, s itt az állattartásra elsőrendű legelő- birtoka van a falunak .

Meg kell jegyeznünk, hogy a “mankó” etruszk szó a man = kicsi és a xia = segítés szavak összetétele. (Martha i. m.: 399, 372 lap).

★

Az eddig elmondottakból láttuk, hogy a legfőbb isten **Tinia**, akinek legközelebbi környezetéhez tartozott az előbbi kép szerint **Lasa** istennő. Ugy látszik a képről, hogy Lasa az etruszkok vallásában azt a helyet foglalta el, amit a sumiroknál Bau, vagy Baba, a későbbi magyarság hitéletében pedig a Nagy Boldogasszony, aki minden életnek és életrevalónak gondviselője volt tele szeretettel és könyörülő gyengédséggel.

Nem találtam adatokat ennek az istennőnek tiszteletére vonatkozólag, s kevés az is, ami az ő tevékenységéről beszél, de ez a néhány kép és két rövid mondat, amit alább bemutatok, mondhatnánk, hogy minden tudnivalót feltár.

Ez a kép, amelyen a fentebb említett, félremagyarázott **“mundχ”** szó olvasható, (értelmi és hangtani azonosa a magyar **“mond”** igének, melyből az **“χ”** helyett **“ó”** raggal melléknévi-igenév képződik **“mondó”**, tehát **“jelentő”** értelemben) azt hirdeti, hogy Lasa istennő jelentést készített a földön látottakról. Ezzel kapcsolatban szinte feltör az emberből a gondolat, nem ez adta-e az istennő nevét? Leszállt a földre, hogy **“lássa”** mi történik az emberek között? De Martha szövelemzése elfogadható magyarázatot ad erre is.

Martha professzor i.m. 395-ik oldalán a **“las”** szó értelmét **“tres tenu”**: **nagyon gyengéd** jelentésben adja, melyhez a **“sa”** = **femme (asszony)** szó kapcsolódik, tehát a név igazi jelentése: **nagyon gyengéd asszony**. Ez tesz

jelentést az emberekről, azoknak bajairól, kéréséről és kéri az Isten segítségét, kegyelmét ezekre.

Felírja a számtalan kívánságot és orvoslásra váró bajt, aminek kiábrázolásával kétségtelenül azt hirdették az etruszk papok, hogy az istennő gondossága és jóakarása hiánytalanul tökéletes, nem felejtetheti el senkinek sem a kérését, sőt, mint a harmadik kép felirata mondja, ha elfoglaltsága miatt nem viheti személyesen Tinia elé valakinek sürgős elintézésre váró ügyét, s nem referálhat arról szóbelileg, akkor írásban — kétségtelenül küldönc útján — intézi késedelem nélkül az ügyet.

Érdekes ennek a képnek a felirata kulturtörténeti szempontból is. A szöveg:

lasaracuneta szavakra bontva a következő:

<i>lasa</i>	az istennő neve
<i>rac</i>	“ra” és “ce” rag magánhangzó elhagyásos leírással, mert utána magánhangzóval kezdődő szó következik. A “ra” értelmi és hangtani azonosa a magyar “rovás” szó gyökerének, melyhez a “ba” , “be” , “ban” , “ben” jelentésű “ce” rag kapcsolódik. Eszerint a “rac” szó magyari jelentése: rovásban , azaz írásban
<i>un</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar “unszol” ige
<i>ete, vagy eta</i>	a legelső (Martha a szó jelentését supérieur = felső értelemben adja i.m. 378.)

Ezek szerint a szöveg mai magyarsággal így hangzik:

LASA ROVÁSBAN (azaz írásban) SÜRGETI A FELSŐT (az Istent)

Meg kell még említenünk azt is, hogy valamennyi Lasát ábrázoló képnek a kezében ott van a rovásíráshoz szükséges szerszám s hozzá, mert az éles és hegyes, tehát véletlenül árthat is, a szerszám-tok. Ha pedig az istent így ábrázolták, akkor annak példája szerint ismerték ezt az eszközt és vele együtt a rovásírás mesterségét a mi "barbár"-nak csufolt őseink már akkor, amikor még a csufolódok 90%-ának ilyenről fogalma sem volt.

*

Nem volna teljes az etruszkok vallásáról adott vázlatos kép a magyar ős vallással való összehasonlítás mellé, ha az etruszk vallás papjairól is ne mondanánk még valamit. Ismerjük a magyar vonalról, hogy a sámánok, szóval a régi magyar vallás papjai a szó szoros értelmében tudós orvosok is voltak. A zágrábi mumia-burokról leolvashatunk az etruszk papokra vonatkozó ilyen bizonyítékot is.

A mumia-burok XII. számmal jelzett szalag részének — mondhatnánk — záradéka közöl idevonatkozólag megcáfolhatatlan adatot.

"Uj kívánság következik. Rozsdás ár okozott hirtelen heves gennyesedést. Alkalmi ének, imádság . . . Hogy mozdulatlan legyen (a beteg) fenyőfaguzzsal az oldalhoz (talán ház, vagy szekér oldalához) kötözi a műtét miatt és betömi biztos gyorsasággal és elindul oldala mellé helyezve a megoperált (felvágott sebű, tehát hiányos) beteget."

Bizony igen sokat mond ez a rövid néhány mondat. A papnő képzett orvos nemcsak a kultúra nélküli népek babonás varázslóihoz viszonyítva, hanem a mai értelemben is. Operatőr, aki az adott lehetőség mellett kifogástalanul elvégzi a műtétet. Nyilván azért, mert más megoldás nem volt, guzzsal hozzákötözte valamihez a beteget, hogy ne mozogjon az operáció alatt, aztán pedig, mint a riporter jelenti, biztos gyorsasággal elvégezte feladatát.

De találunk az etruszk írásos- emlékek között több adatot, ahol az orvosi tudomány csodálatosan magas színvonalát látjuk. Például az a szöveg, amely utasítást ad az orvosnak, vagy tanítást az orvos növendékeknek, hogy **vagina szűkület** esetén mi a tennivaló a szülés előtt álló, vajudó anyával. És csodálatosan érdekes és az etruszk kulturának igen magas fokát bizonyítja a **piacenzai bronzmáj**, amit a "tudomány jegyében" varázsesszéközök közé sorolnak általában, de amit feliratának megértése után

nemcsak a etruszk orvos-növendékek egyik taneszközének nevezhetünk, hanem a mai orvosi tudomány gyakorlati körébe is beleillőnek állíthatjuk (Lásd: Kur G.: Etruszk-magyar Rokonság 1966. 66-72 oldalait).

És ezek az orvosok, akik így gyógyítottak, az etruszk papirendből valók, sámánok voltak.

*

Ide kívánczik az elmondottak után annak a megemlítése, hogyan pusztult el ez a magas kultúra. Ennek a kérdésnek megválaszolására egy rövid képet vázlok fel a középkor legnagyobb orvosáról **Galen-ről**.

Galen, akit egyesek görögnek, mások rómainak emlegetnek, Pergamumban, Moesia fővárosában született K.u. 130-ban, amikor még ha elnyomás alatt is, de élt a myz-etruszk népnek a kulturája. Nem fontos Galen faji hovatartozandósága, hanem csak az, hogy műveltségének alapjait szülőhelyén szerezte meg, ahol még I. Attalus király hatalmas könyvtárt alapított, s ahol bár Moesia Róma provinciája lett 130-ban, az ősi kultúra hirtelen ki nem pusztulhatott. Galen 146-ban tehát 16 éves korában kezdte meg orvosi tanulmányait otthon, aztán elment Smyrnába, Phönyciába, Krétára, Ciprusba és Alexandriába is, végül, 164-ben Rómában telepedett le.

Galen kétségtelenül magával vitte otthonából az etruszk orvosoktól átvett ismereteket, mert tudta, hogy mi a szerepe az ereknek a testben, ismerte az agy alatti, a test növekedését szabályozó "hypophysis" mirigyét és bizonyosan tudta a tudós sámánoktól, hogy mire való a máj és ezzel kapcsolatban az epe is, mégis, hátrahagyott írásai szerint az epeömlés okozta sárgaságot már úgy gyógyította, hogy a betegnek egy fiatal kacsacsőrére kellett nézni addig, amíg az orvos a varázsigeiket elmondotta.

Nem tudjuk, hol ragadt rá ez a "tudomány", de valószínűnek látszik, hogy letelepülése helyén, mert még a középkor végén is kegyetlenül büntette az inkvizíció azt a valakit, aki Galenről rosszat mert mondani . . .

*

Az elmondottakból — bár bizonyos vonatkozásokban még kérdések lebegnek előttünk — megállapíthatjuk, hogy bármelyik mai vallást hívő részéről is elbizkodottság volna az etruszkok Isten-hitét primitív vallásbelinek nevezni . . . Isten kegyelmes, vigasztaló, emberektől egymás iránt szeretetet követelő, bünt ostorozó, bünt megbánónak megbocsátó jóságos Atyaisten volt náluk is. És hitték, — amiről felesleges külön beszélni, mert a sok feltárt etruszk sír berendezése bizonyítja, — a meghalt emberi testnek a belőle elszállt lélekkel való újra egyesülését, a feltámadást is.

Rendkívül érdekes és az etruszkok nemzeti életére is jellemző az a perugiai sírfelirat, amit Mayani (P. 572, CIE. 4539 után) műve 77-ik oldalán idéz és megfejteni próbál. A szöveghez írott bevezető soraiban azt mondja, hogy úgy véli: a szöveg hiányos, mert nem talál benne tulajdon neveket, pedig feltételezi, hogy a felirat több lovagnak a közös sírjára vonatkozik, mikor azok egy ellenséges, városuk elleni győzelmes csatában elestek.

Kétségtelenül igaza van Mayanianak abban, hogy tömeg sírról, illetve temetésről van szó, de semmiesetre sem a Rómában volt „három lovagrend valamikori tagjairól, akik név gyanánt eltorzított etruszk kifejezéseket használtak.”

A felirat szövege a következő:

*ca suθi nes(l) ... amcie titial canl restias
cal caraθsle aperucen ca θui cesu lusver etva
ca .urane cares caraθsle se...*

A szöveg értelmét Mayani a következő német fordításban adja:

Dies ist das gemeinsame (?) Grab der Tities, die mit einem grossen Reiterangriff die Festungsmauern (caraθsle) hinweggefegt und den Weg freigemacht (aperucen) haben, sowie der Luceres, die (mit) den Kriegswagen der Stadt die Hindernisse hinwegfegten ...”

Az etruszk feliratot, mint általában, itt is nem megfelelően bontotta szavakra Mayani, amelyekbe aztán belemagyarázott a valósággal ellenkező értelmet.

Az etruszk betűsorok valószínűleg helyesen szavakra bontva és magyarai jelentésükben a következők:

I.

ca ez, az
suθi értelmi és hangtani azonosa a magyar *süt* szavunknak, de ami jelent elégetést, halottak eltemetésével kapcsol-

latban pedig kétségtelenül *m á g l y á t*. Ezt megmagyarázza az, hogy a harcban szétroncsolt testü halottakat az etruszk rendes temetési szertartás szerint: **kiszáritott holttesteket bebalzsamozva**, nem helyezheték a holtak számára épített „lakásokba”.

nesl

értelmi és hangtani azonosa a finn: „*nesü*”, szép, alkalmas jelentésű szónak (Martha: La Langue Etrusque 408 lap)

...

A szövegben jelzett három pont helyére valószínűség alapján beiktatjuk a szövegbe beleillő „*cel*” etruszk szót, ami Martha szerint (i. m. 363 lap) **temetést** jelent.

amce

E szó töve értelmi és hangtani azonosa a ker. imák záró szavának, az „*ámen*”-nek gyökerével, ami valóban az Isten akaratán való megnyugovást jelenti. A szövegben szintén **megnyugovás** értelemben van a „*ce*” okhatározó raggal összekötve.

et

azonos az ősi magyar „*ete*” só tövével, ami elsőt jelent.

itial

összetett szó. Az „*it*” azonos a finn: „*jatka*” **hozzáadást** jelentő szó tövével, az „*ial*” pedig ősmagyarai szó, ami **ujulást, ujat** jelent.

canl

azonosa a finn „*kan-sa*” szó tövének, ami népet, sokaságot jelent (Martha i. m. 359). A „*can*” szóhoz kapcsoló „*l*” rag „*val*”, „*vel*” jelentésű a magyarban.

ras

valószínűleg téves a szövegben írott „*res*” szó, mert az értelem a „*ras*” jelentését kívánja. A „*ras*” értelmi és hangtani azonosa a magyar „*ráz*” igének, ami egybehangzó Martha szófejtésével, mely szerint a szó a harcban széjjeltépett, széjjelrázott tetemekre mutat. A finn: „*ras*” szó is rokon értelmű ezzel, mert **foszlányt, rongyot** jelent.

tias

„*ti*” etruszk szó: „*töm*”, „*összegyűjt*” jelentésű, melyhez a magyarral azonos, igéből főnevet képző rag, az „*as*” rag kapcsolódik.

II. sor.

cal

értelmi és hangtani azonosa a magyar **kellő** (megfelelő, szükséges) szavunknak.

car (*c=k*)

hiánytalan azonosa a magyar **karc** szavunk tövének, de mert **karc**, akkor jelent keménységet is és mint ilyennek értelmi megfelelője az erős, a biztos szó is.

aθ

azonosa az „*édes*” szavunknak, de jelenti az **enyhét**, a **jólesőt**, a **csillapítót** is (Martha i. m. 357).

sle tökéletes azonosa magánhangzó kihagyással a magyar „széle” szónak, ami jelentheti valaminek a kezdetét sőt a végét is.

ap több vidéken még ma is használt, veszélyre figyelmeztető kiáltás az „**appa**”, aminek mint az etruszk „ap” szónak is: kétes, gyanús, bizonytalan, szóval vigyázásra való felhívás a jelentése.

era (eri) Martha szófejtése szerint (i. m. 376) **rendkívüli, tökéletes**. Azonosítja a finn: „eri” hasonló értelmű szóval.

cen azonosa a magyar „ken” (javít, gondoz, gyógyít szavakkal rokon értelmű) szavunknak.

ca mint láttuk

θui **kiált, hirdet szavainkkal** azonos, az ‘i’ rag pedig a kijelentés jele.

cesu (c=k) értelmi és hangtani azonosa az ősi magyar „keszi” szónak, ami ma már csak község nevekben él, de a név onnan ered, hogy e helyeken **nyugalom, pihenés** volt. Az etruszk szó jelentése: **nyugalom lesz**.

lus A „lu” etruszk szó „**csontot**” jelent, a hozzácsatolt „s” rag viszony-szó, ami a csonttal kapcsolatos történésre mutat rá.

ver értelmi és hangtani azonosa a magyar „**verés**”, „**verekedés**” szavainknak.

etva (már ismert szó). Az „et”, első jelentésű szó, a „va” raggal a mondatban alanyként szerepel.

III. sor.

ca mint láttuk

urane A „-”-al jelzett hiányzó betűt, ha „T”-vel helyettesítjük be, akkor Turanra, a „Turáni-nép-testre”, melyhez a nyelvemlék eredő helye Perugia is tartozott, hivatkozik a felirat szerzője minden valószínűség szerint, ahonnan a támadások ellen is segítséget kaptak. Az „e” rag, mint társhatározó kapcsolódik a Turánhoz.

cares A „car”, mint láttuk, jelenti a keményet, a biztosat, s az erőset is. A hozzáfűzött „es” raggal pedig a szó **erősítést** jelent.

car biztosít

aθ mint láttuk.

sle mint láttuk.

se...

A „se” szótaggal kezdődő szó valószínűség szerint a **szeretet-et** jelentő „ser” etruszk szó, melyhez a szöveg értelme és a hiányt jelző pontok száma szerint még a „si” = „nak”, „nek” jelentésű, birtokos jelző rag kapcsolódik.

Ezek szerint a három soros felirat szövege magyarul ezt mondja:

I.

**EZ A MÁGLYA SZÉP TEMETÉS A MEGNYUGOVÁSÉRT
ELSŐ TENNIVALÓ A SOKASÁGGAL A RONCSOLT TETEMEK
ÖSSZEGYŰJTÉSE**

II.

**SZÜKSÉGSZERŰEN FÁJDALMASAN NYUGTATÓ A KEZDETE
A BIZONYTALANSÁG TÖKÉLETES JAVÍTÁSÁNAK.
EZ AZT HIRDETI: CSENDES LESZ A CSONTOK MIATT
AKI A VEREKEDÉST KEZDTE.**

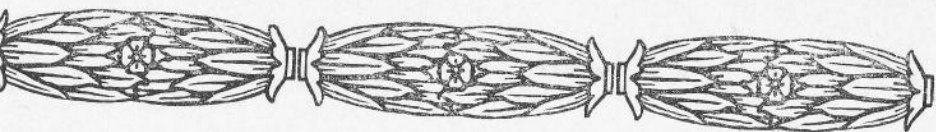
III.

**EZ A TURÁNNAL MEGERŐSÖDÉS BIZTOSÍTTJA
ÉDES HATÁRÁT A SZERETETNEK**

A felirat magyarul:

*Turán, a gyorsaságot unszolom,
megfelelő sietés befejezi.*

Mayani i. műve 132 oldaláról vettük az alábbi betűsört, amelyet ő egy Arnt Trebi nevű szemfényvesztő sírfeliratának gondol, bár megállapítása után megjegyzi, hogy "Künftige Forschungen werden darüber entscheiden"...

aθ trepi θanasa Ar Trebi histro

betűsört, — beleértve a nagy kezdőbetűvel írott, tehát személynévnek minősített "nevet" is — másképpen szavakra bontva, egy valóban sírfeliratnak beillő szöveghez jutunk az alábbiak szerint.

- aθ* édes, enyhe. Az "aθ" szó hiánytalan azonos a magyar "édes" szó tövének.
- tr* magánhangzó kihagyásos leírása a "tör" (hegyes) magyar szónak is, ami tökéletes azonos a etruszk hasonló értelmű szónak.
- epi* "ep" etruszk szó elsősorban követ, az "i" raggal kőből valót, tehát épületet, kőből való építményt, kőkoporsót is jelent. Meg kell jegyezni, hogy az "i" ragnak ilyen értelemben való használatát még ma is megtaláljuk mindenfelé a magyarban. (Pl.: falusi, házi, stb.)
- θanasa* A θan, magyarul: nyugalom, béke jelentésű szóhoz kapcsolódik a magyarral ugyancsak azonos értelemben az "as" képző, "a" kijelentő raggal, mely szerint a szó az etruszk szövegből **megnyugovás, megbékélés** jelentéssel fordítható.
- art* Az "ar" árok, határ, széle, part-ja valaminek jelentésű. A "t" hangzó pedig (lásd: Mártha "La Langue Etrusque" 356. l.) egy pontra mutat rá a partból, tehát a magyarban "itt helyhatározó szót iktathatunk a szövegbe.
- repi* értelmi és hangtani azonos a magyar **repszít** ige tövének, amit természetesen fordíthatunk **megszakít**, **széjjeltép** jelentéssel is.
- hi (h=v)* **vi, viadal, küzdés, küzdelem.**
- tru (vagy tro)* **védelmez** (Lásd Mártha i.m. 439. l.) de rokona a "tr" szógyökér a magyar "tartani" ige tövének magánhangzó kihagyásos leírásban értelmileg és

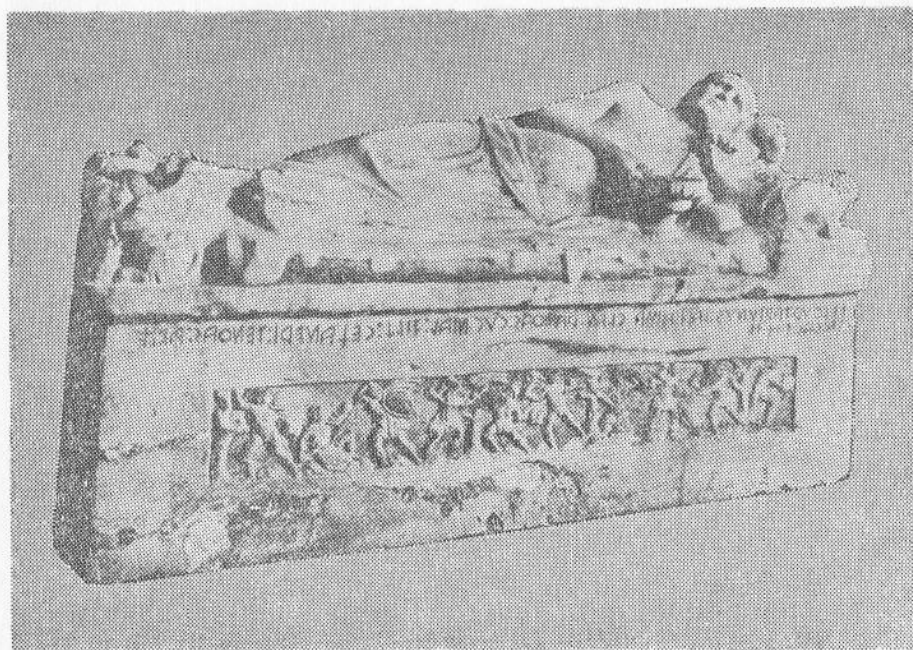
hangtanilag is, tehát a jelentése **megtart, megőriz** **védelmez** is lehet.

Ezek szerint a fenti etruszk mondatot így fordíthatjuk a mai magyar nyelvre:

**ENYHE TÖR A KOPORSÓ A MEGNYUGVÁS PARTJÁN
ITT MEGSZAKITJA A KÜZDELMET, MEGŐRIZ.**

* * *

Mayani Zakariás: "The Etruscans begin to speak" címen angol nyelven megjelent munkájából közöljük az alábbi sarkofág fotografiáját, amelynek feliratát a professzor által helyesnek vélt tördelésben és megfejtésben a kép alatt írott sorokban ismertetjük:

**velθur partunus larisalisa clan
ramθas cuclnial**

zilχ ceχaneri tenθas
avil svalθas LXXXII

V.P., of Laris son
(and of) Ramθa Cuclnia
(Was) zilχ ceχaneri tenθas
(deceased in) year of (his) life 82.

Ezzel szemben a szavaknak megfelelő leolvasása, illetve a betűsornak valószínűleg helyes szavakra bontása a következő:

- velθur* összetett szó a "vel" = felső, felnőtt és a "θur" = sor jelentésű szavakból, amit felnőttek tömegének, vagy egy szóval csak **felnőtteknek** (akik már a gyermeki sorból kinőttek) fordítjuk.
- par* szó jelentése Martha i.m. 412 oldalán közölt szó fejtés szerint: **jó, rendes, szokásos, valódi, igazi.**
- turus* "turu" etruszk szó értelmi és hangtani azonos a magyar "dorgál" ige tövének, ami azonban jelenti nemcsak a rendre utasítást, hanem a **felszólítást, kérelmet** is. A "s" a genitivus ragja.
- lar* értelmi és hangtani azonos a magyar "lárma" szavunk tövének.
- isu* hiánytalan azonos a magyar **izzó** szónak.
- lisa* azonos a magyar **liszt** szavunknak, aminek eredeti jelentése: **szaporít, sokasít, megnövel** volt. Az "a" a kijelentés ragja.
- clan* **a kölyök** (gyermek), szavunk azonos.
- ramiθas* tökéletes értelmi és hangtani azonos a magyar "rémités" szónak.
- cucl* értelmi és hangtani azonos a magyar "guggol" igének (a "c" az etruszkban a "g" hangzónak a jele is volt), de jelenti a **mély meghajolást, leborulást** is.
- nisl* hiánytalan azonos a magyar "nyil" ("kinyil") igének.
- zilχ* Martha i.m. 458 oldalán közölt szófejtés szerint a "zil" szó jelentése: **teljes, tökéletes**, melyhez az "χ" rag módhatározóként kapcsolódik, tehát a "zilχ" szó, **tökéletesen** jelentéssel fordítható magyarra. A "z" betű faliskan írásmód szerint "dz" hangzó jeggyel került a szövegbe.

ceχane - ri A "c" hangzó "gy"-nek olvasva, a "ceχane" szó hiánytalan azonos a "gyehenna" szónak, amelynek ősi magyarral rokon eredetét általában elismeri a tudományos világ, mikor vonatkoztatják a Jeruzsálemtől délre fekvő hegyszakadéokra, az u.n.: "Hinnom völgyre", ahol az ős sumir népnek áldozati oltára volt és halottainak temető, vagy elégető helye, de ahol azután a zsidó uralom alatt: szemetet, vagy döglött állatokat, kivégzett emberek hulláit tüzelték el... A "ri" rag jelentése: **vlmvel szemben, vlmilyen tekintetből.**

tenθas Mártha i.m. 435. oldalán közölt szófejtés szerint "bátorság", "erős" jelentésű, amelyhez a "θes", vagy "tes" jelzői rag kapcsolódik (azonos a magyar "as" "es" raggal, "t" kötőhangzó után, mint pl. a magyarban a "tökély" szóból képzett "tökéletes" jelző).

avil azonos a magyar "avul" ((évül)) szavunkkal, mely az "év" főnévből "l" raggal képződött igévé. De az "l", mint rag, hasonlóan a magyarhoz, az etruszk nyelvben "ból", "böl" jelentéssel is kapcsolódott valamely szóhoz, mely szerint a szövegben az "avil" szót "évből" jelentéssel fordíthatjuk mai magyar nyelvre.

svalθas Martha szófejtése szerint (i.m. 432. oldal): **acmpli = betöltött** jelentésű.

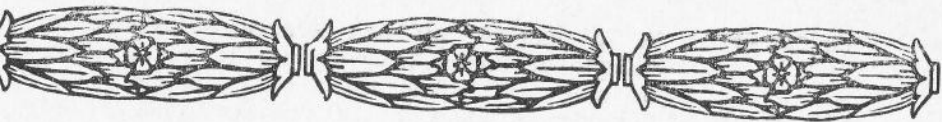
A szöveg végén látható öt írásjel: etruszk **számjegyek**: melyeknek jelentése: 82 (LXXXII).

Ezek szerint a felirat szövege az alábbiakat hirdeti, mint az etruszk hitéleti gondolkodás nagyon érdekes megnyilatkozását:

A FELNÖTTEK SZOKASOS IMADKOZÁSÁNAK
LÁRMÁJA IZZÓRA FOKOZZA A GYERMEK RÉMITÉSÉT
MÉLY MEGHAJOLÁS MEGNYITJA TÖKÉLETESEN
A GYEHENNAVAL SZEMBENI BÁTORSÁGÁT
ÉLT NYOLCVANKÉT ESZTENDŐT

* * *

Közel egy időben jutottam hozzá az alább bemutatott, csaknem teljesen hasonló formájú két etruszk koporsó fényképéhez, melyek mind-egyikén a felirat egyforma sorrendben négy azonos betűvel kezdődik. Ezt a négy betűből álló betűcsoportot általában személy-névnek minősítik az etruszkológusok, ez esetben azonban csak az elsőnél, a rövidebb szövegben látszik ez elfogadhatónak, a másik ellenben határozottan kizárja ennek lehetőségét. Az első ugyanis e szerint egy Larθ nevű embert nevezne meg a koporsó lakója gyanánt, a másik azonban azt mondaná, hogy egy ilyen nevű valaki okozta a koporsóban porladó, meg nem nevezett embernek a halálát. Ilyen szöveg pedig elképzelhetetlen.

Ezek után, elfogadva Martha francia professzornak megállapítását (La Langue Etrusque, Paris, 1913... 394. oldal), — hogy a Larθ, vagy Laris szavakat “prénom” gyanánt is használták az etruszkok, de a “lar” szó jelentése: “hir, ismertetés, híresztelés”, — a “lar” etruszk szót a magyar “lárma” szó gyökerével hiánytalanul azonosnak látom. A “lärmázás” ugyanis, mint a székely “lármafa” bizonyítja, tökéletes értelmi azonos a hيرادás, hirverés híresztelés szavaknak.

Ezek szerint aztán a feliratok értelme világos és kétségtelenül helyes az alábbi magyar fordításokban.

Az első képről a következő betűsört, mint helyesen szavakra bontott három szavas szöveget olvassuk le:

larθ purni kutce

E szavaknak az értelme a következő:

larθ “lar” + “θ” suffixum, mely a “lar”-ból, mint főnévből melléknevet képez, mely szerint a szó jelentése “hires”

pur-ni

kut-ce

lesz a magyarban.

a "pur" jelentése: "sor", nemzetség", "család"; a "ni" pedig azonos a magyar "ból", "ből" jelentésű raggal. a "kut" értelmi és hangtani azonos a magyar "kut"-nak, de jelentette nemcsak a vizet adó gödröt, hanem máslyent is, ami eltemet, eltakar, s így azt, aki belekerült, elfeledteti a világgal. Ma is élő csallóközi közmondás az elfelejtett emberről: "Kutba esett, nem emlegeti már senki" ... A "ce" utórag pedig "ba", "be", "val", "vel" jelentésű a magyarban.

A koporsó feliratát tehát mai magyar nyelven így olvassuk:

HIRES NEMZETSÉGBŐL A FELEDÉSBE

* * *

A másik koporsó feliratán az alábbi betűsört olvassuk:

larθicracneilariθsalril LXXV

Ez szavakra bontva és magyarai jelentésben a következő:

- lar   hir, híresség
- θic   értelmi is hangtani azonos a magyar "tikkaszt": kifáraszt, kimerít jelentésű ige tövének. A "θic" szó a kijelentő módot jelöli a szövegben
- racnei   összetett szó. A "rac" a "rág" magyar ige értelmi és hangtani azonos, de mint ilyen jelentette és jelenti a lerágást, tehát megrövidítést, a lecsökkentést is. Az "ei" szó pedig "n" kötő hang után: "nagyon", "erősen" jelentéssel fordítható magyarra.
- lario   Összetett szó. A "la" igekötő, mint a magyar "le", a "ri" pedig a magyar "rianás" szó gyökere, rést, vágást, repedést, szakadást, hanyatlást jelent. A "θ" suffixum jelentését láttuk, főnévből melléknevet képző rag, mely szerint a "lehanyatlást" jelentő "lari" szóból a "lehanyatló" jelző alakul ki.
- sal   értelmi és hangtani azonos a magyar "szál" szónak, amit vékony, finom, gyenge azonos értelmi szavakkal is cserélhetünk a szövegben.
- ril   Martha professzor megfejtése szerint (I. m. 418. lap) az idő részekre bontását, az éveket jelentette az etruszk nyelvben.

Ezek után a koporsó feliratát mai magyarsággal így olvashatjuk:

HIRED KIFÁRASZTOTTA, NAGYON MEGRÁGTA
LEHANYATLÓ GYENGE 75-ik ÉVEDET.

Mayani: „Die Etrusker beginnen zu sprechen” című könyvének 192-ik lapjáról idézzük az alábbi etruszk betűsört, amelyet a könyv szerzője — mint írja — egy „Askos” -ról, azaz egy „schlauchförmigen Behältniss” -ről olvasott le:

„mi venelusi aχesi muluemknie vrtun”,

aztán pedig a fentiek szerint való szavakra tördelésben a következő értelemmel magyaráz:

„Dies hier Venelus wird gewidmet für sein Leben dem Vertun”

Mayani megállapítása szerint tehát a betűsor egy köszönetet megörökítő felirat.

Ezzel szemben, ha a betűsört a magyar és etruszk ősi nyelvazonosság szemelőtt tartásával bontjuk szavakra, egészen más és olyan értelemhez jutunk, amely az etruszk „Askos”-nak nevezett csőalakú edény rendeltetését is feltárva, rámutat az etruszkok isten-hitéből arra, hogy szárazság idején is a felségestől várták a segítséget.

Az „Askos” összetett szó: az „as” ázást, tehát esőt jelent, a „kos” pedig az ősi magyar „kosolya” szóval azonos, amely vízhatlan, tehát a víz tárolásra alkalmas kosár formájú edénynek a neve volt.

A betűsor pedig szavakra bontva a következő:

- mi   azonos a magyar „mi” személyes névmásnak, de ami jelentette az etruszkban az egyes szám első személyt, az „én”-t is.
- fenel   szó első betűje az idézett betűsorban „v”-nek jelzett, ami kétségtelenül a szöveg meg nem értéséből fakadt, mert az etruszkban ez a betű-jel nemcsak a „v” hangzót, hanem sokszor az „f”-t is jelöli. A „fen” etruszk szó értelmi és hangtani azonos a magyar „fenn”, tehát magasan levőt jelentő szavunknak, melyhez az „el” rag: „ból-ből”, „ról-ről” jelentéssel kapcsolódik. Az „el” a magyarban, mint igekötő ugyanezt jelenti: pl. „el-távozik, el-különül valaki, vagy valami valahonnan ...
- usi   értelmi és hangtani azonos a magyar „üz”, „elüz” ige nék, melyhez az „i” hangzó a kijelentés ragja gyanánt kapcsolódik.

<i>aχ</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar „ah”: vágyakozást, felsóhajtást, óhajtást jelentő szónak.
<i>esi</i>	értelmi és hangtani azonosa az „esik” igének tövének, melyhez az „i” a kijelentés ragjaként kapcsolódik. A szó jelentése tehát jó magyarsággal: eső lesz.
<i>mulu</i>	hiánytalan azonosa a magyar „mulik” igének. Az „u” hangzó kijelentő mód ragja.
<i>em</i>	Martha (La Langue Etrusque 375. lap) szófejtése szerint hiányosság, elkábulás jelentésű szó, de jelenti az ámítást, a csalást is.
<i>knie</i>	Martha szerint (i. m. 369. lap) azonosa a finn „kin-i”: kemény, merev, mozdulatlan jelentésű szónak.
<i>vr</i>	A „v” hangzó „f”-re cserélendő fel itt is, amikor azután a „vr”, mint „fr”, a „ fáradt ” szavunk tövének tökéletes azonosa magánhangzókihagyásos leírással.
<i>tun</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar „tunya” szavunknak.

Ezek szerint az idézett etruszk betűsor jelentése nagy valószínűség szerint ezeket mondja:

**A MAGASSÁGBÓL ELÜZÖM AZ EPEDÉST. ESŐ LESZ,
ELMULIK A KABULTSÁG, A MOZDULATLAN
FARADT TUNYASÁG.**

Meglepően érdekes Mayani etruszk szófejtése idézett műve 186-ik oldalán a „Götter, Dämonen, Heroen” című fejezetben, melynek elején a Zágrábi Mumia Burok feliratából idéz szavakat, amiket hiánytalan mondatok gyanánt mutat be, illetve értelmez. A fejezetet így kezdi:

„Wir kennen bereits *a i s c e m n a c*, „Donnergott”, oder vielleicht auch Blitzschleudern. *Tinia* war ... „Ein Gott, der durch den Blitz spricht”. majd megállapítja, hogy *Tinia* nevét gyakran a „*tin*” szócskán keresztül „*Tag*”-nak magyarázták, mivel a Zágrábi Mumia Burok feliratán gyakran olvasható: „...*tinsi tiurim avils*”, mely szerint *Tinia* rendezi az esztendőnek napjait, hónapjait.

Ezzel és még néhány e helyen található tévedéssel szemben, ha *Tinia* nevét igazi jelentésében megismerni akarjuk, nem szabad Martha francia

nyelvész szófejtését (i. m. 436. lap) figyelmen kívül hagyni. Martha ugyanis a *Tinia* név első szótagját („*tin*” = haut, élevé) magasságban levőnek, tehát Istennek értelmezi. Az „*ia*” szótag pedig azonosa a csángó-magyar tájszólásban így hangzó „jó” szavunknak.

A *Tinia* név tehát a „Jó Isten” fogalmát jelölte az etruszkoknál.

Helytelen az „*a i s c e m n a c*” szavaknak isten-név gyanánt való magyarázata, bár *Tinia*, mint az etruszkok hite szerint legfőbb isten, a mindenség ura volt és mint ilyen parancsolt a mennydörgésnek, villámlásnak is, de nem kizárólag csak ezeknek volt a parancsnoka. E hivatkozott etruszk szavak egy hosszabb mondatban a villámsugár jelzője gyanánt szerepelnek ott, ahol a zágrábi mumia burok felirata azt mondja el, hogy:

„... *a i s c e m n a c t r u θ t r a χ s* ...” = isten ragyogva előtörő sugára

Ezeknek az etruszk szavaknak jelentése ugyanis a következő:

<i>a i s</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar „ős”, amely mint minden életnek forrását megjelölő szó, értelemben azonos a „teremtő”, tehát „isten” fogalmát megjelölő szavakkal is.
<i>c e m n a c</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar kémény szavunknak, amely azonban nemcsak a füstöt vezette el, hanem a tűznek a ragyogását, fényét is messze sugározta, tehát Martha szófejtése, illetve magyarázata e szó jelentésével kapcsolatban logikusan helytálló.
<i>t r u θ</i>	értelmi és hangtani azonosa a magyar „ tör ” „előtör” szavunknak a magánhangzókihagyásos leírásban „ <i>tr</i> ” betűkkel jelölt „ tör ” etruszk szó, melyhez az „ <i>u</i> ” kötőhangzó után kapcsolt „ <i>θ</i> ” az előtörésnek egy pontjára, tehát villámlás esetén egy villámsugárra mutat rá.
<i>t r a χ s</i>	értelmi és hangtani azonosa itt az etruszk „ <i>tr</i> ” szó magánhangzó kihagyásos leírásban a magyar „ tör ” szavunknak, melyhez az „ <i>a</i> ” kötőhang után az „ <i>χ</i> ”, mint az alanyeset ragja kapcsolódik, az „ <i>s</i> ” pedig a „ tör ”-t ami ez esetben a „villámsugarat” jelenti, fűzi hozzá az utána következő, a villámsugárral cselekvő állítmányhoz. (Az állítmány „ <i>rinuθ</i> ”, amire a továbbiakban rámutatunk).

Világos tehát, hogy az „*a i s c e m n a c*” nem *Tinia* isten neve, hanem csak isteni megnyilatkozásának leírásából kiszakított két szó csupán.

Még ríkítőbb a tévedés, ahol *Tinia* nevét németre „*Tag*” szóval for-

dítja és ennek helyességét ugyancsak a zágrábi mumia burkon olvasható „*tinsi tiurim avils*” szavakkal igyekszik bizonyítani.

Ez a három szó is összefüggő értelelem nélkül kiszakított rész a szöveg két, egymásután következő mondatából.

Az első mondat a zágrábi mumia (öngyilkos hajós) temetési szertartásán jelen voltak magatartására mutat rá a szavakbn: (AMB. Col. V. 4 sor)

„*eorse tinsi tiurim*”

<i>eorse</i>	„ <i>eθ</i> ” etruszk szó értelmi és hangtani azonos a magyar „ <i>idő</i> ” szó gyökerének. E szóból képzett „ <i>eθrse</i> ” pedig Martha szöfejtése szerint (i. m. 379. lap) várákózni, vlmire várni jelentést ad.
<i>tinsi</i>	A „ <i>tin</i> ” magasságban levőt jelentő szó összekapcsolva a „ <i>si</i> ” okhatározói raggal
<i>tiurim</i>	összetett szó. A „ <i>tiu</i> ” Martha szerint azonos a finn: „ <i>taju</i> ”: fölfogás, belátás jelentésű szóval, s lefordítja (attention) „ <i>figyelem</i> ” értelemben. De kétségtelenül rokon a magyar tájékozódni igénk gyökér szavával hangzásban és értelemben. A „ <i>rim</i> ” szó pedig az „ <i>m</i> ” cselekvést jelző rag nélkül hiánytalan értelmi és hangtani azonos a magyar „ <i>riad</i> ” szavunk tövének és mint ilyen „ <i>éberséget</i> ”, „ <i>élénkséget</i> ” is jelent.

Ezek szerint a temetési szertartáson résztvevők: **Várákóznak a magasságban levő (jelek)-ről tájékozódás miatt éberen.**

Az utána következő mondat pedig ehhez hozzátszi, hogy:

„*avils χis cisum pute tul θansur
haθrθi repenθic ...*”

<i>avils</i>	értelmi és hangtani azonos a magyar avulás szavunknak, de mint ilyen jelent életkort, időtartamot is.
<i>χis</i>	értelmi és hangtani azonos a magyar hosszú szavunknak.
<i>cisum</i>	<i>ci</i> , kiejtésben „ <i>ki</i> ” azonos hiánytalanul a „ <i>ki</i> ” magyar szavunknak. A „ <i>sum</i> ” pedig Martha szerint (i. m. 365.) mennyiséget jelent, az összetett szó jelentését azonban „ valami ” értelemben mutatja be... hiánytalan azonos a magyar „ buta ” szónak.
<i>pute</i>	

tul értelmi és hangtani azonos a magyar **tulajdonít** ige tövének, de értelmi azonos a szónak az „**értelmezés**” is.

θansur Martha szerint (i. m. 442.) tökéletes gondatlanságot jelent, de mint ilyennek értelmi és hangtani azonos a magyar „**tánc**” szó hiánytalanul.

haθrθi ennek a szónak a töve tökéletesen azonos a magyar vágyakozást jelentő „**hadd**” szavunkkal, melyhez „*r*” kötőhang után a „*θi*” kijelentő mód ragja kapcsolódik, s így a szónak **kíván, követel** értelemmel olvassuk jelentését a szövegben.

repenθic értelmi és hangtani azonos a magyar **repsz** igének, de mint ilyen jelenti a megszakítást is.

Ezek szerint ennek a második mondatnak az értelmét a következőkben adhatjuk:

„... az időtartam hosszát valami buta értelmezéssel, táncot követelve megszakítják” ...

Visszatérve az „*ais cernac*” idézettel kezdődő, már részben kiegészített mondat töredékhez, rá kell mutatnunk a már említett „*rinuθ*” etruszk szóra, mint a Mayani-féle kiegészített „mondatnak” még mindig nem értelmezett állítmányára.

rinuθ értelmi és hangtani hiánytalan azonos a magyar „**ránt**” igének, ami helyett azonban használatos sok esetben az értelmileg közelálló „**helyre igazít**” (:helyre ránt:) kifejezés is.

Ha ennek a szónak jelentését hozzáolvassuk még az elmondottakhoz és nem hagyjuk el a mumia burkon mindezek után következő „*citz*”: **kívánság** jelentésű szónak az említését sem, akkor az egész szöveg világos és sokatmondó értelemben így áll előttünk:

A temetési szertartáson résztvevők várákóznak a magasságban levőre tájékozódás végett éberen. Az időtartam hosszát valami buta értelmezéssel, táncot követelve megszakítják. . . Isten ragyogva előtörő sugára helyreigazítja a kívánságot. . .” (:t. i. a táncolni akarást:). . .

Ezek után egészen természetes a megállapítás, amit a temetési szertartás leírója nem mulasztott el megörökíteni beszámolójában, hogy a továbbiakban:

„*nunθen θesan tins*”

magyarul: minden imádság magasztos

Mayani Z.: „Die Etrusker beginnen zu sprechen” cím alatt németül s kiadott művének 194-ik oldaláról idézzük az alábbi betű sorokat:

„puian acasri
tinian tule leθamsul”,

helyeket Mayani a következő német mondatra fordított értelemben magyaráz:

„Frau nehmen jung Tinia bei (der) zarten Latone”

Ezzel szemben, ha az idézett betű sorokat a magyar nyelv útmutatása szerint bontjuk szavakra, egészen más és a valószínűségnek megfelelőbb értelmet olvasunk ki belőlük.

E szerint a szöveg szavakra bontását és e szavak jelentését az alábbiakban adjuk:

- pu i* értelmi és hangtani azonos a magyar **puja** szónak, amelynek közismert jelentése: kedves, szeretett hozzátartozó, tehát: **feleség**, vagy **gyermek**, de jelenti a szó általában a **szeretettet** és a **szeretetet** is.
- ian* értelmi és hangtani azonos a „**h**” kezdőhang nélkül a magyar „**hijja**” (hiánya valaminek) szavunknak. Az „**n**” hangzó pedig okhatározó rag gyanánt kapcsolódik hozzá.
- acas* Martha: „La Langue Etrusque”, Paris 1913. című művének 350-ik oldalán közölt szófejtés szerint: „**soudain**” (hirtelen, vilámgyors) jelentéssel, mint módhatározó-jelző kapcsolódik az utána következő szóhoz.
- ri* értelmi és hangtani azonos a magyar „**rianás**” szó gyökerének, tehát a jelentését **megreped**, **megszakad** szavak valamelyikével adhatjuk helyesen.

tin értelmi és hangtani azonos a ósrégi magyar „**tincs**” szónak, amely összefogást, összetartást jelentett. Közismert még ma is a kifejezés: „egy tincs haj”, „egy tincs kender”, ami egy-egy marokkal összefogott, aztán csomóba kötött haját, vagy kendert jelentett. Az etruszkban a magyar „**cs**” ragot a „**θ**” pótolta hangzásban és értelemben.

ian mint fentebb láttuk, de itt az „**n**” suffixum helyhatározó ragként szerepel, s a szeretet hiányára mutat rá.

tule értelmi és hangtani azonos a magyar „**tulajdon**” (birtok, vagyon) szó tövének, melyhez az „**e**” szóvégződés a jelentő mód ragjaként kapcsolódik. A „**tulajdon**” szót a szövegbe illően, „**minden vagyon**” kifejezéssel helyettesíthetjük.

leθam Martha i. m. 396. oldalán e szónak „**égető**”, „**tüzes**” jelentését fejt ki.

sul értelmi és hangtani azonos a magyar „**súly**” szónak, ami értelemben tökéletesen azonos a „**teher**” szavunkkal is.

Ezek szerint a fenti betű sorokból olyan értelmet olvasunk, ami nemcsak az etruszk erkölcsöket, annak ismerése nélkül is folyton gyalázó modern tudósokat cáfolja meg, hanem megszegyeníti a szeretetet folyton hangoztató, de helyette csak gyűlölséget gyakorló mai világot és tanácsot ad az idegen befolyás alatt széjjelhúzásra hajlamos fajtánknak, a magyarságnak is.

A mondat ugyanis azt a lelkiséget hirdeti, amelyik évszázadokkal Krisztus előtt az örök Krisztusról tesz bizonyágot:

**SZERETET HIÁNYA MIATT HIRTELEN MEGSZAKAD
AZ ÖSSZETARTÁS EBBEN A HIÁNYBAN MINDEN
VAGYON ÉGETŐ TEHER**

A szöveg e szöfejtés szerint az alábbi utasításokat örökölt meg, kétségtelenül az építkezésnél munkavezető mester számára:

A HATALOM FITOGTATÁS ÉLVEZETE RIVALGÁSSÁ
FOKOZZA A MAKACSSÁGOT. ÖSZTÖNÖZ
KITARTÁSRA A SZERETET.

Mayani: Die Etrusker beginnen zu sprechen cím alatt németre lefordított művéből idézzük a 123-ik oldalról az alábbi szavakra tördelt etruszk betűsört:

θui arasa θentmasa laei treds θenst, menaθa,

amelyet a professzor a következőképpen fordít, illetve értelemben magyaráz:

„... ein Larth Tite musste liefern „für diesen Alter Schaffleisch, sowie für die Marktleute (und hinbringen) die Nacht vorüber (ist).“

Ezzel szemben, ha a betűsört úgy bontjuk szavakra, hogy azok hangzásban és értelemben magyar rokon megfelelőkre mutatnak, egy minden időben helytálló bölcs igazság derül ki az etruszk mondatból.

θui értelmi és hangtani azonosa a magyar **duj** ige tövének, amely jelentésben rokon, sőt teljesen azonos az „elrejt”, „félretesz”, „elfelejt” szavainkkal is.

arasa Tökéletesen magyar módon képezett etruszk szó. Az „ar” = árkol ige töve. „Arkolása”, azaz elhátarolása, bevégezése, befejezése valaminek, hiánytalanul azonos módon igéből képzett szó a magyarban, mint az „ar” ige töből képzett etruszk: „arasa”.

A „θui-arasa” összetett szó e szerint valaminek a nem-teljesítését, el nem végzését jelenti.

θen **θe** = tenyér, kézfogás, kézadással adott ígéret, annyi, mint szerződés. Közismert magyar kifejezés: „kezet adott rá”, hogy teljesíti ígéretét valaki. Az „n” okhatározói rag: „ért, miatt” jelentéssel.

tma magánhangzókihagyásos leírása a magyar **“tombol”** ige tövével azonos etruszk szónak, ugyanazon jelentéssel, melyhez az „a” hangzó, mint a kijelentés ragja kapcsolódik.

sela értelmi és hangtani azonosa a magyar **“selma”** tájszónak, amelynél azonban némely vidéken értelem eltolódás van. Eredetileg **“meggondolatlan”** **“szelles”**, **“kapkodó”** volt a jelentése, több vidéken ezzel szemben **“tréfás”**, jókedvű ember jellemzőjeként használják.

ei azonosa a finn: **“äijä”** = sokszorosán jelentésű szó tövének, de jelenti a **“nagy”**-ot, **“kiváló”**-t, **“nagyszerű”**-t is (Lásd Martha: La Langue Etrusque c. műve 374. l.)

tre értelmi és hangtani azonosa a magyar **“tér”** szónak (Eszk: **“tare”** otthont, családi házat jelent), de mint ilyen megjelöli az időbeli teret, az időközt, más szóval az **“alkalmat”** is.

cs (c=k) magánhangzó kihagyásos leírása a magyarral hiánytalanul azonos **“kis”** szónak, ami azonban nemcsak a gyermeknek, hanem a hatalom alatt álló, szolgának (etruszk neve: **soga**), aki valamilyen munkára elkötelezte magát, jelzője.

θen mint láttuk: szerződés, melyhez az **“n”** ragot: **“nal, nél fogva”** jelentéssel kapcsoljuk az esetben.

st magánhangzókihagyásos leírása a magyarral azonos **“szid”, “szitkoz”, “átkoz”** értelmű szónak.

menaθa értelmi és hangtani azonosa a **“mena”** a magyar **menni** szónak, amelyhez a **“θa”** = tova jelentésű igekötő kapcsolódik a szó végén.

Ezek szerint az idézett etruszk betűsor hirdeti az igazságot, hogy:

NEM TELJESÍTETT IGÉRET MIATT TOMBOL
A MEGGONDOLATLAN,
NAGYSZERŰ ALKALOM A SZOLGÁNAK
A SZERZŐDÉS ALAPJÁN SZITKOZÓDVA
TOVAMENNI.

Ugyancsak Mayani idézett művéből vesszük (50. oldal) ezt az etruszk betűsört is:

“vcvinti arntias culsansl alpan turce”

amelyet a professzor német nyelven így értelmez:

“Velia Cvinti, Gattin des Arnth, dem Culsan (dieses) Opfer (?) hat gegeben”.

Ezzel szemben, ha a betűsört másként bontjuk szavakra, nagyon értelmes erkölcs-nevelő tanítást olvashatunk belőle.

<i>vc</i>	magánhangzókihagyásos leírása a “vacil” etruszk szó tövének, amely értelmi és hangtani azonos a magyar “vacak”: valamire alkalmas, megfelelő, jó jelentésű szó gyökerének.
<i>vin</i>	aki uszik, evez, tengerész, hajós (Lásd Martha: “La Langue Etrusque” című műve 453. oldal.)
<i>ti</i>	töm, megrakodik. (Azonos a finn: “taja” szónak)
<i>arn</i>	“ar”: határ, part. Az “n” pedig, mint a magyarban is, helyhatározó ragként kapcsolódik hozzá. A szó jelentése tehát, a parton
<i>tias</i>	A “ti”: megrakodik jelentésű igéből az “as” rag főnevet képez, tehát a szó magyar megfelelője: rakodás, megrakodás.
<i>cul</i>	A “c” betű itt “k” hangzót jelöl. A “kul” szó értelmi és hangtani megfelelője a magyar “kellő, kielégít, elegendő) szónak, ami a szövegben életfenntartást jelent:
<i>sansl</i>	• azonos a szánalmas szavunknak (Martha: i. m. 422.)
<i>alpan</i>	hiánytalan azonos a tájszóban még ma is élő “alpár = semmirevaló, munkakerülő, tehetetlen jelentésű magyar szónak.
<i>turce</i>	“tur”: kéreget, koldul jelentésű szóhoz a “ce” módhatározó rag kapcsolódik...

Ezek szerint a mondat mai magyarsággal azt hirdeti, hogy:

**A JÓRAVALÓ TENGERÉSZ MEGRAKODIK A PARTON,
A RAKODÁS ÉLETE FENNTARTÁSA
A SZÁNALMAS SEMMIREVALÓ KÉREGET.**

Az alábbi szöveget Mayani a florenzi muzeumban levő egyik istennő szobrának felirata gyanánt idézi “Die Etrusker beginnen zu sprechen” című könyve 170-ik oldalán.

A felirat a következő:

larcelecniturcefleresuourlanueiθi

E sor után következő szófejtés alapján — az etruszk-albán szó összehasonlítást is segítségül használva — ezt az etruszk feliratot Mayani németre így fordítja le:

“Larce Lecni hat (dieses) exvoto im Tempel der Juturna und Janus dargebracht”

Ezzel szemben azonban, ha a “lar” szót személy-névnek nem fogadjuk el és így ez nem vonja magához az utána következő szót család-név megjelölése gyanánt és ha feltételezzük, hogy más is lehet a szoborra írva, mint az, hogy ki készítette azt valamelyik isten tiszteletére, akkor a szófejtés esetleg valószínűbb értelemez vezet el bennünket:

A fenti szavak azonosítása a magyariakhoz, Martha francia professzor etimológiai szótárának segítségével az alábbi helyesnek látszó szófejtést eredményezte:

<i>larce</i>	“lar”: “ hir ”, ismeret” jelentésű szóhoz kapcsolva a “ce”: “ ban, ben ”, “ val, vel ” értelmű ragot, a “larce” szó magyari megfelelőjét “ ismeretben van ”, tehát “ köztudomásu ” kifejezésben találjuk.
<i>lecni</i>	Összetett szó. A “ lec ” értelmi és hangtani azonos a magyar “ lék ”, ami törést, beszakadást jelent. A “ ni ” pedig a magyar “ nyit ” ige szógyökerének hiánytalan megfelelője. Eszerint az összetett szó széjjeltörést, megrepszést jelent.
<i>turce</i>	A “ tur ” azonos a magyar “ torol ” ige gyökerével, a “ ce ” pedig, mint rag, itt “ val ”, “ vel ” jelentéssel kapcsolódik hozzá, tehát “ megtorlással ”, büntetéssel” értelemben fordíthatjuk le a szót megfelelően.
<i>fleres</i>	Összetett szó. A “ fler ” megfelelője a magyar “ felel ” jótáll valakiért, biztosít valamit jelentésű igének, az “ es ” pedig az “ ész ” szavunk hiánytalan azonos. A szó értelme tehát “ biztosítva van okosan ” kifejezéssel adható vissza...
<i>uourla</i>	szó jelentését Marta i.m. 451-ik oldalán kétségtelenül helyesen: állandóan, szakadatlanul értelemben adja.

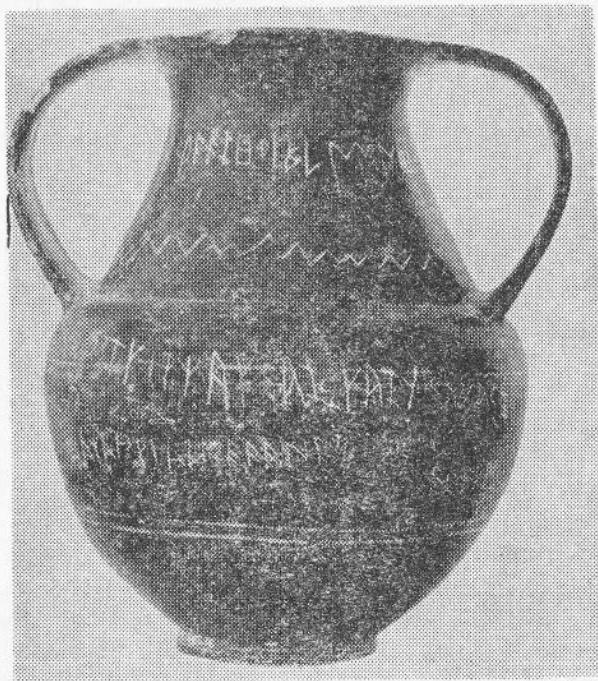
nu minden, teljes, egész (Martha i.m. 410)
eiθi Összetett szó. "ei": nagy, a "θi" pedig azonos a magyar "siet" ige gyökerének. Eszerint a szó "azonnal", "halogatás nélkül" értelemben áll előttünk...

Ezek szerint a florenci muzeumban levő etruszk istennő szobrának felirata ezt mondja:

KÖZTUDOMÁSÚ, A RONGÁLÁST A BÜNTETÉS
 OKOSAN BIZTOSITJA ÁLLANDÓAN,
 MINDENKOR AZONNAL

* * *

Az alábbi képet Mayani: "Die Etrusker beginnen zu sprechen" című művének 89-ik oldala előtt, a 6. szám alatt "Amphora aus Formelle mit den Alphabet und den Wörten "mi atianaia"" aláírással bemutatott etruszk edényről másoltuk, a "mi atianaia" szavakkal kezdődő szöveget pedig idézett mű 129-ik oldaláról vettük át, ahol Mayani P.49, NRIÉ 841-ből idézi azt.

Az etruszk ABC-én kívül az edényen e szerint még ez a szöveg olvasható:

mi atianaia aχapri alice venelisi velθur zinace

Ez a betűsor, mint általában tapasztalható az etruszk írások megfejtési kísérletei körül, helytelenül van a fentiek szerint szavakra bontva és így e bemutatott szavak értelmi azonosait élő nyelvekben megtalálni nem lehet. Ellenben valószínűnek látszik az alábbiak szerint való szavakra bontás, mely szerint nemcsak a szavak értelmét találjuk meg a magyar nyelvben, hanem az egész szöveg összefüggő, a cserépedény feliratához hozzáillő világosan érthető mondatot ad.

mi ati an aia aχ apri alicevene lisi velθur zi nace

Ezeknek a szavaknak megfelelő magyar jelentést az alábbiakban soroljuk fel:

- mi* azonos a magyar "mi" többes személyes névmásnak, amit az etruszkban az egyes számban az "én" megjelölésére is használtak.
- ati* azonos a magyar "átkozni" ige tövének (infinitívus), de jelenthet panaszkodást, kijelentést, kihirdetést is.
- an* nagyon.
- aia* hiánytalan értelmi és hangtani azonos a magyar "ajnároz", elkényeztetet jelentésű, tájszólásban még sokfelé használt ige tövének.
- aχ* azonos a magyar "ah" felsóhajtással, de jelenti a vágyódást a sóvárgást, a követelést, az akaratosságot is.
- apri* hiánytalan azonos a magyar "apró" szónak, amit általában a kis gyermekek emlegetésekor jelző gyanánt, sokszor a "gyermek" szó elhagyásával használnak ma is. Az "i" rag jele annak, hogy a kis gyermek cselekszik valamit.
- alicevene* Összetett szó az "al" és "ice" szavakból, melyek mindegyikéhez külön tartozik a szövegén álló "ve" és "ne" ragok valamelyike, de fordított sorrendben. Tehát az "al", le(ejt), alá(ejt), le(taszít) jelentésű szóhoz a "ne" kapcsolódik, mint okhatározó: valami miatt, valaminek a következtében jelentéssel... Az elrepedést, összetörést jelentő "ice" szó pedig a "ve" raggal a bekövetkező történésre mutat rá.
- lisi* serdülő gyermek, növendék.
- velθur* Összetett szó. A "vel" magasat, felsőt, nagyot, hosszút jelent, a "θur" jelentése pedig: sor, vonal, nemzetség, a két szó összekapcsolva jelent folytonosságot, szakadatlan-t is.
- zi* tökéletes azonos a magyar "zimankós", "zilált" szavak gyökerének és mint ilyen, rendetlenség, vagy rendetlenkedés jelentéssel fordítható le a szövegből.

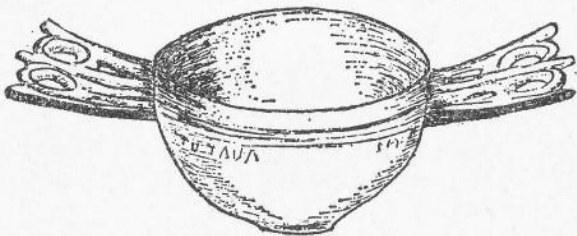
nace értelmi és hangtani azonos a finn: "näke", meg-
látni, ügyelni, figyelemmel kísérni jelentésű szónak.

Ezek szerint az idézett etruszk betűsor, mint megfelelő szavakra bontott mondat értelme magyarul a következő:

KIJELENTEM, NAGYON ELKÉNYEZTETETT AKARATOS
APRÓSÁG LEEJT, ÖSSZETÖRÖK A SERDÜLŐ
GYEREKEK SZAKADATLAN RENDETLENKEDÉSÉRE ÜGYELJ!

* * *

Mayani: "Die Etrusker beginnen zu sprechen" című könyve 131. oldaláról vettük az alábbi képet egy kétségtelenül cserép-tálról, amelynek feliratát Mayani, Palettino megállapításával szemben, amint azt Mayani idézi is, hogy az "Aranθur hat das gemacht" értelmet jelent, így fordítja: "Dies wurde von Aranθur entworfen (oder: Ich bin von Aranθur entworfen werden)".

Ezzel szemben a tál felirata közismert betűkre átírva:

miniurθanekearanθur

valószínűleg helyesen szavakra bontva, a következő értelmet adja magyar nyelven:

- mini* kétségtelenül azonos a etruszk "mi" a magyar többes-szám első személyt jelző személyesnévmásnak, ami azonban jelentette az "én"-t is. A hozzákapcsolt "ni" rag a "mi"-t visszaható névmássá alakítja át, mely-szerint a jelentése: "nekem", vagy "nekünk".
- ur* orom, teteje, hegye valaminek, de jelenti a szeget is, amire felakasztanak valamit.
- θan* gondatlanság, öröm, jókedv jelentésű szó, ds ami ér-
telmi és hangtani azonos a magyar "táncol" ige
tövének is.
- eke* Martha francia professzor etimológiai szótárában a
373. oldalon bemutatott szófejtés szerint "itt van",
"ott van" jelentéssel fordítható, de tökéletes azonos a
ez a szó a magyar "akaszt" ige tövének, amely egy
értelmű a "lóggat" ige gyökér szavával.

ar értelmi és hangtani azonos a magyar árok szónak,
amely hiánytalanul kifejezi a "határ", "vég", s átvitt
értelemben a "halál" fogalmakat is.

an erő, erőszak, durvaság

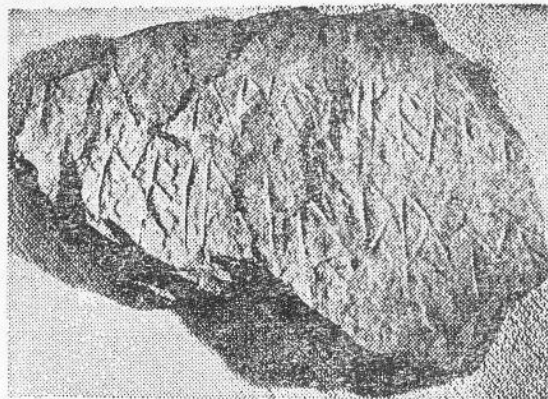
θur értelmi és hangtani azonos a magyar "sor" szónak,
amit gyakran helyettesítünk a "következmény" sza-
vunkkal.

Ezek szerint a tál felirata a nagyon természetes, magyar szokások
szerint világos, következő figyelmeztetést mondja:

NEKEM A SZEGEN ÖRÖM LÓGNI, HALALOM
DURVASÁG KÖVETKEZMÉNYE

Ez a kő, melyről az alább jelzett lapban levő írás mondja: „Der Stein

mit venetischer Inschrift, den ein Polizeibeamter gefunden hat", majd a riport szövege megírja tovább: „bei einem Ausflug in die Karnischen Alpen auf das Bruchstück einer Felsplatte...“ a leg-
újabbban felfedezett etruszk
írásos emlék. A felfedezés
történetét és a kő feliratá-
nak elképzelt jelentését, va-
lamint a lelet jelenlegi hol-
létét az alábbi sorok mondják
el, amint a Kärnter Tages-
zeitung 1968 július 4-i száma
„Karnische Alpen: Polizeibe-
amter fand einem Stein mit
venetischer Inschrift“ cím a-
latt azt megírta:

„111 Jahre nach dem ersten Fund von venetischen Felsinschriften
in Kärnten stieß der bei der Polizeidirektion in Klagenfurt tätige
Beamte Johann Viertler bei einem Ausflug in die Karnischen
Alpen auf das Bruchstück einer Felsplatte, das den Rest einer vene-
tischen Inschrift zeigt. Der Fundort liegt in der Nähe eines Über-
ganges, der von der Waideggeralm in das venetische Gebiet hin-
unterführt. Viertler ist ein gebürtiger Gailtaler, der sich schon viel-

fach um die historische Heimatforschung verdient gemacht hat.

Der berühmte Geschichtspräsident Theodor Mommsen kam im Rahmen seiner Forschungsarbeit auch nach Kärnten, wo er alle Orte besuchte, an denen sich römische Inschriften befanden. Im Gästebuch des Gasthauses am Gipfel des Magdalensberges ist sein Name verewigt. Im Zuge dieser örtlichen Begehungen kam er 1857 auch in das obere Gailtal auf die Würmlacher Alpe bei Mauthen, wo er die berühmten **Würmlacher Felinschriften** entdeckte, die später in **das Landesmuseum nach Klagenfurt** übertragen wurden. Diese Inschriften sind in vom **etruskischen Alphabet** abgeleiteten venetischen Schriftzeichen abgefasst und enthalten im wesentlichen Namen von Personen, die vom venetischen Gebiet herüber in das damals norische Kärnten wanderten. In der Volksüberlieferung sind ihre mittelalterlichen Nachfolger als „Venedigermannen“ nicht vergessen worden.

Im Jahre 1884 fand der Leipziger Universitätsprofessor A. B. Meyer auf der der Würmlacher Alpe gegenüberliegenden prähistorisch-römerzeitlichen Bergsiedlung in Gurina Votivbleche aus Bronze, die gleichfalls venetische Inschriften enthalten.

Zeitlich gehören diese Inschriften dem zweiten vorchristlichen Jahrhundert an und sind mit den Würmlacher Inschriften die ältesten auf dem Boden Österreichs.

Den neuesten Fund übergab Viertler dem Museum der Stadt Villach. Für die wertvolle Schenkung ist Johann Viertler nicht nur das Museum Villach, sondern darüber hinaus auch die an der Erforschung der venetischen Schrift interessierte Fachwelt zu ausserordentlichem Dank verpflichtet.“

Ezzel szemben azonban meg kell állapítanunk, hogy ennek az etruszk „abc“-vel írott szövegnek nemcsak a betűsora, hanem a nyelve is etruszk és nem nevet örökölt meg, hanem egy akarást, amiből nem lett cselekedet, s mint ilyen hiányolták a lakosok.

A köre vésett, jobbról balfelé haladó betűsorokból, a ma használt közismert betűkre átírva, az alábbi egymásután következő betűket olvashatjuk:

duvekikθmuremθarairpen

E leolvasott, eredetiben két betűsor etruszk nyelven a következő szakvakra bomlik:

duv értelmi és hangtani azonos a ősrégi, de vidékeken még ma is használt „duvás” magyar szó tövének, melynek jelentése **ellenállhatatlan törekvés**, amikor valakiből kitör az akarás, mint ahogyan „kiduvad” a tul-tömött zsák, ha kibomlik a szája, vagy kireped az oldala

ek

Martha: „La Linguae Etrusque” Paris 1913. műve 374-ik oldalán olvasható szófejtés szerint a jelentése: **állkapocs, száj**. Ez a szó az előbbivel együtt: **„hangos követelés”** jelentéssel fordítható valószínűleg helyesen.

ikθ

Az „ik” hiánytalan azonos a magyar „ék” szavunknak, amelynek értelmi azonos a „határkő” is. Ha azt mondják a falusi magyarok **„megékeltük a szántóföldeket”** jelenti azt is, hogy a földeket egymástól elválasztó **„barázdákat”** ellenőrizték, s ha kellett igazították ki.

Az „ik” szóhoz kapcsolt „θ” rag, mint egy pontra rámutató „helyhatározó” szerepel.

mur

értelmi és hangtani azonos a magyar „morzsol” ige tövének, s mint ilyen jelenti a **„hangos követelés”** elmorzsolódását, elcsendesedését.

emθ

Marta i. m. 375. lapján közölt szófejtés szerint: **„tökéletlenség”, „hiányosság”,** de mint ilyen jelent **ámítást és lehetetlenséget** is. A „θ” mint láttuk fentebb.

ara

Az „ar” hiánytalan azonos a magyar **árok** szó tövének, ami mint ilyen jelenti a **„határt”** is. Az „ar” = határ szóhoz kapcsolt „a” hangzó mint mutató-névmás szerepel az „ar” szó mellett.

ir

értelmi és hangtani azonos a magyar „ír” igeinek, aminek azonban eredeti jelentése csak a betűk elrendezése volt. A betű „írást” a régi magyar **„betűvetés”**-nek mondotta, s írás ebből akkor lett, mikor a felvetett betűk értelmet fejeztek ki.

pen

értelmi és hangtani azonos a magyar **„pendül”** igeinek, ami mint pl. a hegedű-húr pendülése felhívja a figyelmet, figyelmeztetést jelentett és jelent még ma is a magyar nyelvben, mikor azt mondják: **megpendítették valaki előtt valamit**, egyértelmű azzal, hogy figyelmeztették az illetőt.

Ezek szerint a kő felirata magyar nyelvre lefordítva a következő:

**HANGOS KÖVETELÉS A HATÁR KITÜZÉSRE
ELCSENDESEDETT. LEHETETLENSÉG HATART
RENDEZNI FIGYELMEZTETÉSSSEL**

Tartalom jegyzék:

	Lapok száma
A "Paradicsom" felfedezése	5
A Pyrgi-i arany-táblák felirata	10
Magatartás a zsarnokkal szemben	21
Tanács a menekülőknél	27
Orvosi utasítások	37
Etruszkok vallása	43
A szeretet hiánya és a vagyon	68
Margitszigeten a rom-templom egyik kővének felirata a szeretetről	70
Közmondások, szobor és edény feliratok	72
Etruszk írásos emlék az Alpokból	79